

# Muligheder og barrierer for at forske i egen praksis?

Karin Løvenskjold Svejgaard  
NCE

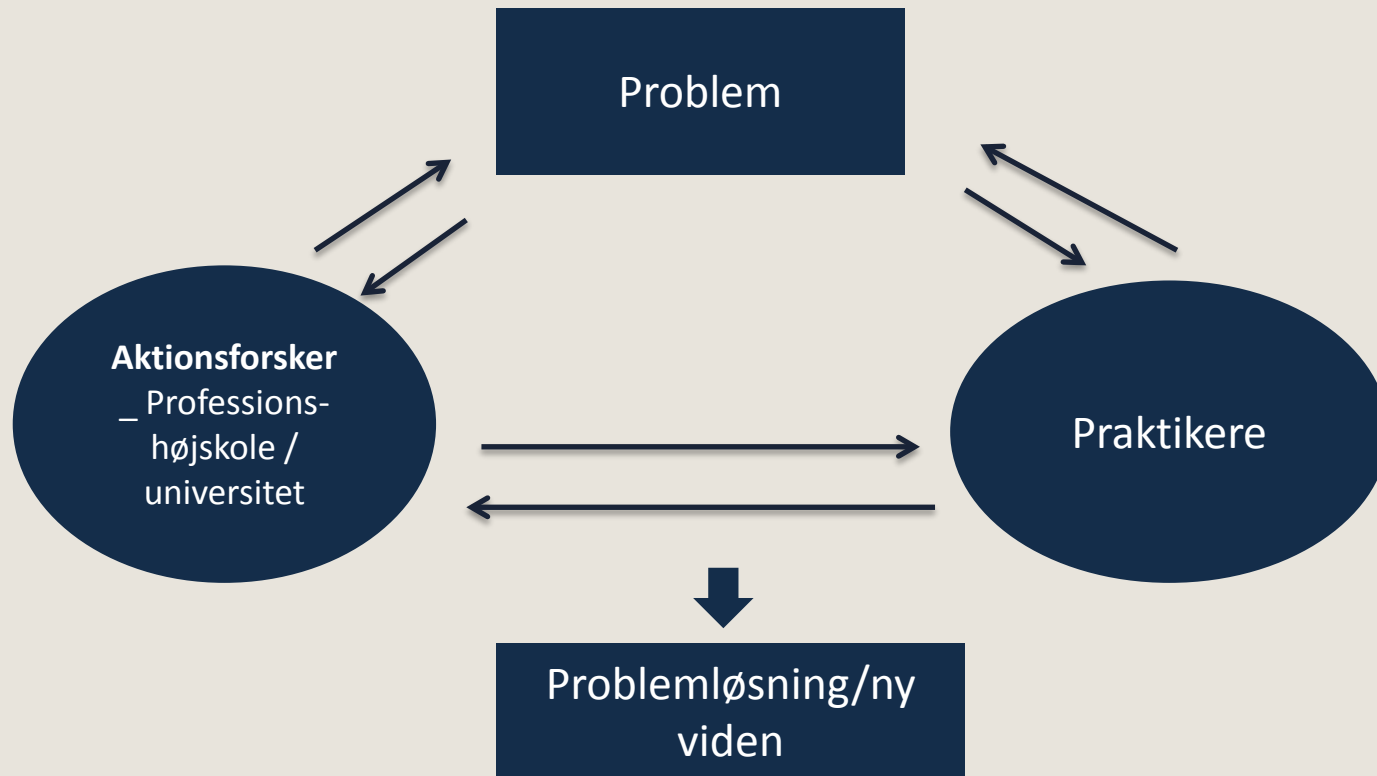
## 'Traditionel' / 'klassisk' forskning



**Den nye viden bliver formidlet i en forskerverden**

**Der sker en adskillelse mellem forskerne og praktikerne**

Fx: en kollektiv ( forskere og praktikere) problemløsende strategi med sigte på at løse et problem og generere ny viden.



**Aktionsforskningens særlige styrke ligger i, at forskerne sammen med praktikere undersøger og udfordrer de eksisterende erfaringer i feltet og tager udgangspunkt i deltagernes viden og erfaringer i udviklingen af nye praksisser.**

Aagaard Nielsen (2009) Aktionsforskningens videnskabsteori. Forskning som forandring I: Fuglsang og Olsen (red.) Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne, Roskilde Universitetsforlag

**Skabe forandringer og udvikle viden/teori om forandringen**

**Teori og praksis er ikke adskilt**

**Troværdighed/validitet i f.t. om handlinger løser problemer og øger deltagernes kontrol over deres egen situation**

**Særligt værdisæt ( demokrati, myndighed, ....)**

**Udviklingsarbejdet → Aktionsforskning**

**To barrierer/ to muligheder**

- 1) Typen af problemstillinger, der bearbejdes i udviklingsprojekterne**
- 2) Hvad skal der til for at ændre praksis ( udviklingsarbejde – eller aktiviteter?)**

# Udviklingsarbejde

## - løsning af et teknisk problem

METROPOL

**Eks: undervisningsdifferentiering**

*Projekter, der bidrager til, at lærerne får kompetencer til at gennemføre undervisningen med sigte på øget undervisningsdifferentiering*

Projekterne tager udgangspunkt i, at der i praksisfeltet er en oplevelse af, at der er et problem, som består i, at der er noget man gerne vil gøre og så en oplevelse af / erfaring med at der er en mangel på en færdighed eller på en kompetence, der skal til for at kunne gøre det, man ønsker i praksisfeltet.

**Udviklingsarbejdet løser et *teknisk problem***

***Metoder /værktøjer/aktiviteter - anvendelsesorienteret***

Hans Jørgens Kristensen: Pædagogik – teori og praksis. København 1991

# Udviklingsarbejde

## - løsning af et praktisk problem

METROPOL

Eks: frafald

På erhvervsskolerne opleves det som et problem, at eleverne falder fra. (Politikere), ledere og lærere, mener at det må være anderledes.

Praktikere i professionsfeltet stiller her spørgsmål ved, om det er godt, at dette eller hint foregår fx i undervisningen.

Udviklingsarbejdet løser et *praktisk problem*

(Det 'praktiske' henviser til et menneskes deltagelse i en livspraksis som en person med værdier og etik som grundlag for sine vurderinger)

*Metoder /værktøjer /aktiviteter – anvendelsesorienteret*

Hans Jørgens Kristensen: Pædagogik – teori og praksis. København 1991

# Talentspotning – et bidrag til udvikling af en dygtigere ungdomsgeneration



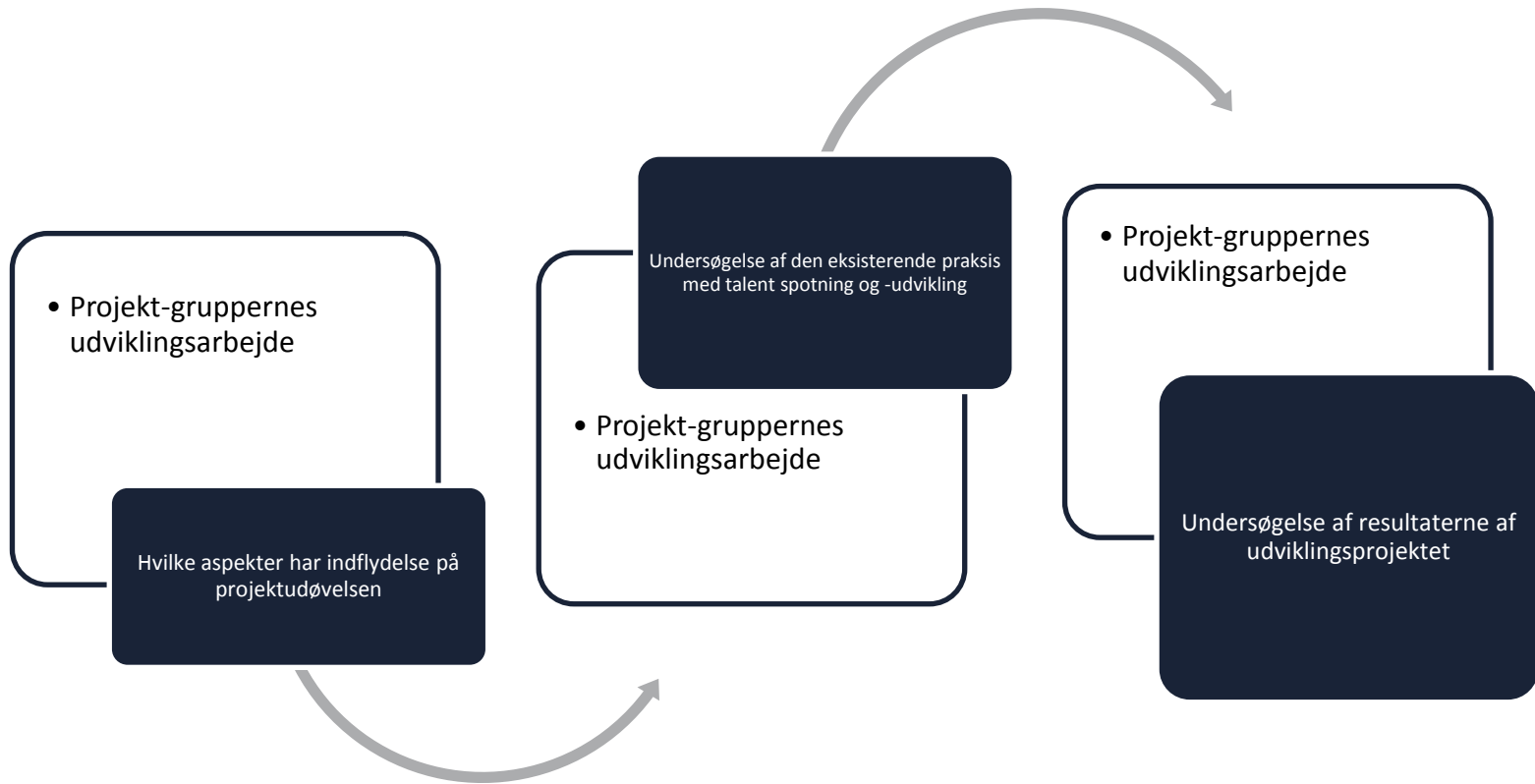
Den overordnede *vision* for udviklingsprojektet er at udvikle ungdomsuddannelsernes praksis (indenfor både undervisning, praktikoplæring og vejledning) således, at flere unge end i dag får mulighed for at udvikle deres potentielle talenter.

For at opnå denne vision er det udviklingsprojektets formål *at få udviklet et differentieret og mere præcist talentbegreb, der kan danne grundlag for at arbejde med talentudvikling i forskellige typer af ungdomsuddannelser og at få udviklet og implementeret en række metoder og værktøjer, der kan støtte både elever, lærere og vejledere med at 'spotte' talentpotentiale hos eleverne.*

Resultaterne er metoder, værktøjer – anvendelsesorienteret

Men, hertil et følgeforskningsprojekt, beskrevet som et aktionsforskningsprojekt ( skolerne, RUC; VIA og NCE)





# Chanceulighed – nej tak

STX, HTX, EUD, folkeskole

## Formål :

**At skabe en kulturel forandringsproces på den enkelte uddannelsesinstitution og institutionerne imellem med henblik på at minimere chanceuligheden i uddannelsessystemet for børn og unge i Horsens Kommune**

## Overordnet mål:

**At skaffe viden om og erfaringer med, hvorledes en kulturel forandringsproces, der kan minimere sorteringsmekanismerne i uddannelsessystemet kan udvikles, gennemføres og organiseres, samt evaluere betydningen af de påtænkte indsatser.**

# Chanceulighed – nej tak

STX, HTX, EUD, folkeskole

METROPOL

## Mål

**at få viden og erfaringer med, hvilke didaktiske overvejelser, der kan knyttes til de enkelte uddannelser med henblik på at minimere de socio-kulturelle barrierer i uddannelserne**

**At få viden om og erfaringer med, hvilke pædagogiske metoder der fremmer et pædagogisk miljø, hvor de socio-kulturelle barrierer i uddannelsessystemet er minimeret**

**At få udviklet en række undervisningsplaner for centrale fag i de enkelte uddannelser, der illustrerer hvorledes der pædagogisk og didaktisk kan arbejdes med faglig indvielse**

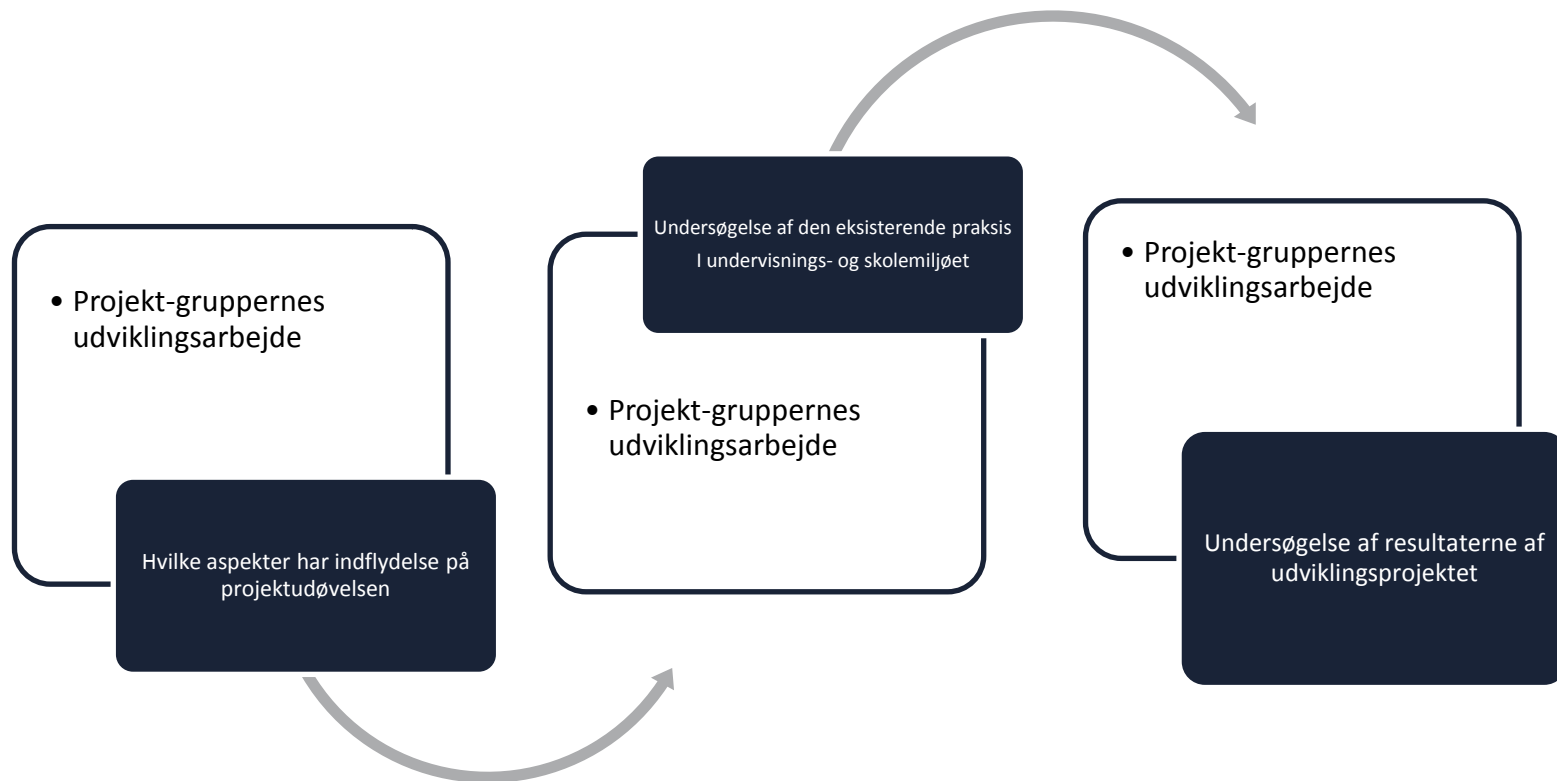
## Følgeforskning ( 'traditionel' forskning)

### Mål:

At få viden om sammenhængen mellem elevernes sociale baggrund og graden af deres uddannelsesorienteret

At få viden om sammenhængen mellem elevers oplevelse af og erfaringer med skole- og undervisningskulturen og graden af deres uddannelsesorienteret

At få viden om, hvorledes elevers uddannelsesorienteret kan udvikles



# Udviklingsarbejde

## - løsning af et erkendelsesproblem

### Erkendelsesproblemet:

Som en forskel mellem den måde, man mener noget forholder sig på og så nye oplysninger eller iagttagelser, som man ikke uden videre kan forene med det, man mener at vide. Det fører til en undren, som kræver ny tænkning og evt. nye oplysninger, indtil man på en eller anden måde har fået overensstemmelser mellem gammelkendt viden og de nye oplysninger eller iagttagelser, f.eks ved at man konstruerer sig en ny forklaring eller forståelse, som kan rumme eller forene de forskelle, man er standset ved.

...er det sandt, at...

Tekniske problemstillinger:

...hvordan er det muligt, at

Praktiske problemstillinger

...er det godt, at.....

Hans Jørgens Kristensen: Pædagogik – teori og praksis. København 1991

**Udviklingsarbejde der tager udgangspunkt i tekniske /praktiske problemformuleringer kan (sagtens) resultere i erkendelsesorienteret undren eller formulering af erkendelsesorienterede problemstillinger – men....**

**Det sker måske tilfældigt**

**Resulterer ofte ikke i at projektet tager en drejning og undersøger de erkendelsesorienterede problemstillinger ( tid, ressourcer og ikke mindst organisering og metode)**

Laura Mott -  
Systemudvikling

Alle aktiviteter  
resulterer ikke i udvikling



Aktionsforskning -  
Kan være et bidrag



# Hvad kræver det at lave et udviklingsarbejde /AF?

## *Ejerskab / formulering af problemstilling*

Tøven (kritisk refleksion, modstand mod kritik af egen praksis, nervøsitet ved det ukendte)

## *Lærerne skal undersøge problemet*

Adgang til egen og andre praksis, eksisterer der et fælles fagligt sprog der kan beskrive / være et redskab til undersøgelse af praksis.

## *Lærerne skal opstille løsningsforslag*

Kunne finde på, have viljen, lyst, mod og motivation til at ændre praksis.

## *Lærerne skal afprøve*

Have tid, turde gøre nye ting uden rutiner, kunne håndtere handletvungen i undervisningen

## *Lærerne skal vurdere afprøvningen / erfaringerne*

Have tålmodighed til at tale om erfaringerne (ikke udelukkende være aktivitetsorienteret), have mod, forståelse for og lyst til at bearbejde egen praksis/erfaringer. Have fagsproget dertil.

## *Lærerne skal reflektere erfaringerne og pege på nye problemstillinger*

Kunne evne og have mod til at indgå i dialog om erfaringerne med den risiko, at nye opgaver/problemer opstår og skal løses.

# Hvorfor overveje aktionsforskning?

**Mulighed for at respektere praksisfeltets/erhvervsskolernes behov for og forståelse af problemets natur: Teknisk/ praktisk**

**- samtidigt med at problemet bliver til et erkendelsesproblem, der vel at mærke bliver formuleret sammen deltagerne –**

**Mulighed for at bidrage med viden, der er knyttet til praksisfeltet**

**Mulighed for at bearbejde / udvikle /reflektere de krav/opgaver, som der politisk stilles til fx erhvervsskolerne**

**”So viel Reform von Schule wie in den vergangenen Jahren war wohl noch nie. Auch wenn sich viele Schulen von sich aus um die Verbesserung ihrer pädagogischen Arbeit bemühten, kamen die meisten Veränderungen doch auf Anweisung von aussen. ” S. 7**

**Andreas Gruschka: Verstehen lehren. Ein Plädoyer für guten Unterricht” Stuttgart 2011**